

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.451/2022/20.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter, előadó bíró

Dr. Bartkó Levente, bíró

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. június 6.

Az ügy tárgya: kábítószer birtoklásának büntette és más bűncselekmények

Terhelt: I. rendű

II. rendű

Első fok: Kazincbarcikai Járásbíróság, 14.B.67/2020/124., ítélet, tárgyalás,

2021. március 5.,

Másodfok: Miskolci Törvényszék, 8.Bf.231/2021/12., ítélet, nyilvános ülés,

2021. szeptember 27.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt védője és a Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezés érdekében

Rendelkező rész

A Kúria a kábítószer birtoklásának büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője és a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Kazincbarcikai Járásbíróság 14.B.67/2020/124. számú és a Miskolci Törvényszék 8.Bf.231/2021/12. számú ítéletét az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezi, és az új eljárás lefolytatására a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Miskolci Törvényszéket, mint elsőfokú bíróságot utasítja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Kazincbarcikai Járásbíróság a 2021. március 5. napján kihirdetett 14.B.67/2020/124. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett kábítószer birtoklásának büntetében [Btk. 178. § (1) bekezdés], társtettesként elkövetett lőfegyverrel visszaélés büntetében [Btk. 325. § (1) bekezdés a) pont] és társtettesként elkövetett orgazdaság vétségének kísérletében [Btk. 379. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont]. Ezért az I. rendű terheltet mint különös visszaesőt halmazati büntetésül 7 év 10 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés büntetésből legkorábban annak háromnegyed része kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A II. rendű terheltet bűnösnek

mondta ki társtettesként elkövetett kábítószer birtoklásának büntetésében [Btk. 178. § (1) bekezdés]. Ezért a II. rendű terheltet 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés büntetésből legkorábban annak kétharmad része kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. szeptember 27. napján jogerős 8.Bf.231/2021/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta azzal, hogy az I. rendű terhelt által elkövetett közbiztonság elleni bűncselekmény megnevezése helyesen löfegyverrel vagy lőszerral visszaélés büntette [Btk. 325. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont], az I. rendű terhelt a vagyon elleni bűncselekmény tekintetében különös visszaeső, a közbiztonság elleni és az egészséget veszélyeztető bűncselekmény tekintetében visszaeső, és az I. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 év 6 hónapra, a mellékbüntetés tartamát 7 évre enyhítette. A II. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását a közügyektől eltiltás egyidejű mellőzése mellett 4 évi próbaidőre felfüggesztette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] A jogerős tényállás I. pontjának lényege szerint:

– Az I. rendű terhelt 2018. év tavaszán felvette a kapcsolatot a II. rendű terhelttel, majd 2018. év végén, 2019. év elején – pontosabban meg nem állapítható időben – az I. rendű terhelt személyesen is felkereste a II. rendű terhelte, akivel közölte, hogy kábítószerrel kíván természetelni, és ehhez megfelelő helynek gondolja a II. rendű terhelt anyósának tulajdonában lévő, de a II. rendű terhelt által karban tartott és állattenyésztésre, valamint kertészkedésre használt családi házat, egyúttal közölte, vele, hogy a II. rendű terhelt feladata lenne a kannabisz termesztése és gondozása.

– A kannabisz-termesztéssel kapcsolatos „vállalkozás” értelmi szerzője és kitalálója az I. rendű terhelt volt, aki felvilágosította a II. rendű terhelte a kannabisz-termesztés folyamatáról, egyúttal legalább 100.000 forintot adott át a II. rendű terhelt részére a tevékenység elkezdéséhez. Az I. rendű terhelt a növények gondozásáért alkalmanként pár ezer forintot adott a II. rendű terheltnak, továbbá megállapodtak abban, hogy a kannabisz későbbi értékesítéséből befolyt haszonból közösen fognak részesedni. 2019. február végén, március elején – pontosabban meg nem állapítható időben – a II. rendű terhelt az internetről – a kannabiszmagot, a termesztéshez szükséges berendezéseket – így lámpákat, kiegészítőket és hosszabbítót –, valamint tápoldatot megrendelte.

– A II. rendű terhelt – az I. rendű terhelt iránymutatásának és instrukciójának megfelelően – elkezdte a kannabisz-termesztést. A II. rendű terhelt a növényeket mintegy 3 hónapig gondozta, azokat kétnaponta locsolta, miközben tevékenységét az I. rendű terhelt időnként ellenőrizte, felügyelte, továbbá ő maga is szerzett be a termesztéshez szükséges magokat.

– A 2019. május 29. napján megtartott házkutatás során az I. rendű terhelt lakcímén lefoglalásra került a nyomozás során 13 db mag, amelyek mindegyike – a vizsgált morfológiai bélyegek alapján – kender (*Cannabis sativa*) növény makktermése (kendermag).

Közülük 10 db mag ép, érett, feltehetően szaporításra alkalmas, míg 2 db éretlen, 1 db hiányos, szaporításra alkalmatlan. Az ép és érett kendermagok csírázókéessége 98-99%, azaz a lefoglalt magokból elsődlegesen legalább 9 tő kannabisz növény nevelhető. A kannabisz-termesztési gyakorlatban 1 tő magról szaporított kenderből első alkalommal a klónozás módszerével, azaz ivartalan szaporítással (hajtással, dugványozással) akár 20-25 db klón (az anyanövénnyel genetikailag megegyező teljes tő) nevelhető.

– A 2019. május 28. napján megtartott szemle során lefoglalásra került zöld színű növényi szárazból és levelekből álló növényi anyag – mely tekintetében a levélzetből álló növényi anyag nettó tömege 325,03 gramm –, továbbá három, különböző módon tárolt zöld színű növényi anyag (levélzet) tömege: 32,35 gramm, 8,28 gramm, valamint 37,75 gramm.

– A fenti növényi anyagok kannabiszra jellemző kannabinoid vegyületeket – köztük delta THC-t – tartalmaznak. A kannabisz és a delta-THC a Btk. alkalmazásában a 459. § (1) bekezdés 18. pontja alapján kábítószernek minősül. A Btk. 461. §-a szerint THC esetén a tiszta és savformában együttesen jelenlévő THC-tartalomra (totál-THC) vonatkozóan a csekély mennyiség felső határa 6 gramm. A mérések átlageredménye alapján a fenti növényi anyagokban lévő totál-THC mennyisége 3,66 gramm, ami nem éri el a csekély mennyiség felső határát, annak 61%-a.

– A 2019. május 28. napján megtartott szemle során lefoglalásra került továbbá összesen 97 tő cserépbe ültetett kábítószergyanús növény, amely tekintetében 10 darabot reprezentatív mintaként igazságügyi botanikus szakértő vizsgált meg. A vizsgált növények mindegyike kender (*Cannabis sativa*).

– Az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett 1961. évi Egységes Kábítószer Egyezményben foglaltak szerint a kender és növény származékai kábítószernek minősülnek.

Az ültetvény egyedei egy közös homogén csoportba sorolhatók, melyet a vizsgálatra küldött minta – 10 tő – megfelelően reprezentál. Az ültetvény egyedei főgyökeresek, ami arra utal, hogy azokat magról szaporították.

– A szemle keretében lefoglalásra kerültek további, a termesztéshez használt eszközök, tárgyak is. A mérési eredmények alapján a 97 tő növény totál-THC tartalma 69,4 grammra tehető. A szemle során lefoglalt – fent részletezett – növényi levélzet mért, és a 97 tő növény becsült totál-THC tartalma összesen 73,1 gramm, ami meghaladja a csekély mennyiség felső határát, annak 1218%-a, mintegy 12-szerese, de nem éri el a jelentős mennyiség alsó határát, annak 61%-a. A kannabisz növények esetén a kábítószer csekély mennyiségű, ha a növényegyedek száma legfeljebb 5 tő, jelentős mennyiségű, amennyiben meghaladja a 100 tövet. A „saját termesztésű” kannabisz növényből a II. rendű terhelt maga is fogyasztott. A 2019. május 29. napján levett vizeletminta delta9-THC-OOH-t tartalmazott. A delta9-THC-OOH-t a kenderből (*Cannabis sativa* L.) készült hasis és marihuána pszichotróp hatásáért felelős hatóanyagoknak a delta9-tertahidrokannabinolnak az emberi szervezetben keletkező és a vizeletből kiürülő metabolitja. Jelenléte kannabisz-fogyasztásra utal. A delta9-THC, illetve a kannabisz a Btk. 459. §-a értelmében kábítószernek minősül.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője a lőfegyverrel vagy lőszerrel visszaélés büntettének vádja alól történő felmentés, és a büntetés enyhítése érdekében, míg a Legfőbb Ügyészség BF.1598/2022/2. szám alatt a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti okból, az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezés és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Miskolci Törvényszék új eljárásra utasítása miatt nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

[5] Az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány lényege szerint sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, és ennek következtében törvénysértően állapította meg az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét a lőfegyverrel visszaélés büntette miatt. Nem adtak számot bizonyítékértékelő tevékenységük során arról, hogy az 1. számú tanú fegyverek értékesítésében való közreműködése mennyiben eltérő az I. rendű terhelt cselekvőségéhez képest. Az iratokból az állapítható meg, hogy az I. rendű terhelt, miután a lopási alapcselekményben nem vett részt, kizárólag a III. rendű terhelt kérésére próbált meg vevőt keresni a két fegyverre, nem tudván arról, hogy azok éles lőfegyverek. Az 1. számú tanú is éppen ugyanilyen magatartást fejtett ki.

[6] Az I. rendű terhelt védője úgy vélte, hogy az I. rendű terhelt büntetett előélete vezethetett meg nem engedhető módon diszkriminációhoz. A védő álláspontja szerint, miután a lopásból származó fegyverek és tartozékai fölött a kizárólagos rendelkezési jogot a III. rendű terhelt gyakorolta, az I. rendű terheltnek nem volt módja azokat bármikor birtokba venni. Az I. rendű terhelt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem szerezte meg a tényállásban írt fegyvereket és tartozékaikat, kizárólag rövid ideig kerültek a fegyverek a birtokába. Erre figyelemmel a lőfegyverrel visszaélés büntettének törvényi tényállását nem valósította meg, ezért bűncselekmény hiányában történő felmentésének van helye.

[7] Az I. rendű terhelt védője szerint a járásbíróság ítéleti indokolásának [102] bekezdésében írtak ellentmondásban állnak a rendelkező részben foglaltakkal azért, mert az elsőfokú bíróság saját maga megállapítja, hogy a fényképek készítése önmagában nem minősül megszerzésnek, a birtokláshoz szükségeltetik az is, hogy bármikor elő tudja venni azokat az elkövető. Azt a megállapítást pedig, mely szerint az I. rendű terheltnek bármikor lehetősége volt a fegyvereket elővenni, megszerezni, illetve rendelkezni velük, a védő iratellenesnek tartotta.

[8] Nem hagyhatók figyelmen kívül a III. rendű terhelt által a folytatólagos gyanúsított kihallgatása során elmondottak, nevezetesen, hogy az alaphűncselekményt elkövető személytől azt a tájékoztatást kapta, hogy díszfegyverekről van szó, és ő is ilyen tájékoztatással élt az I. rendű terhelt felé, azzal, hogy „van két díszfegyver, segítsen annak eladásában”.

[9] Kifogásolta, hogy sem a nyomozó hatóságot, sem pedig az ügyészséget nem érdekelte az a lényeges körülmény, hogy a lőfegyveren a III. rendű terhelt testvérének a DNS-e volt.

[10] Az I. rendű terhelt védőjének álláspontja szerint nem tehető vitássá, hogy a lőfegyver birtokosának csak az tekinthető, aki azt viszonylag tartósan hatalmában tartja, ha pedig az elkövető a fegyvert a tényleges birtokostól csupán rövid időre veszi magához, például lövések leadásának időtartamára, vagy – mint jelen esetben – fénykép elkészítéséhez, úgy az elkövető birtokosnak nem tekinthető.

[11] Mindezekre tekintettel az I. rendű terhelt védője indítványozta, hogy a Kúria az I. rendű terheltet az ellene lőfegyverrel visszaélés büntettének vádja alól büncselekmény hiányában mentse fel, továbbá a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát lényegesen enyhítse.

[12] A Legfőbb Ügyészség BF.1598/2022/2. számú felülvizsgálati indítványában arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróság felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló abszolút eljárási szabályt sértett.

[13] Indokai szerint az I. rendű és a II. rendű terheltnek a tényállás I. pontjában foglalt cselekménye helyesen a Btk. 176. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő társtettesként, jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette kísérletének minősül. Ennek büntetési tétele öt évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, amelynek elbírálása első fokon a Be. 20. § (1) bekezdés 1. pontja alapján a törvényszék hatáskörébe tartozik.

[14] A helyes minősítést figyelembe véve így az I. tényállási pont szerinti cselekmény elbírálásával a Kazincbarcikai Járásbíróság a hatáskörét túllépte, amely a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt, az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezéséhez vezető eljárási szabálysértés.

[15] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Kazincbarcikai Járásbíróság 14.B.67/2020/124. számú, és a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Bf.231/2021/12. számú ítéletét az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Miskolci Törvényszéket utasítsa új eljárás lefolytatására. Indítványozta továbbá az I. rendű terhelt letartóztatásának elrendelését az elsőfokú bíróság tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig.

[16] Az ügyészség az I. rendű terhelt védőjének indítványát részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[17] Az I. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében kifejtette, hogy az ügyészség indítványa téves, mivel az abban leírt eljárási szabálysértésre csak azt követően lehetne hivatkozni, ha az állított anyagi jogi szabály megsértése megállapítható lenne, mivel a Kúriának először nem a hatáskör túllépése körében kell állást

foglalnia, hanem abban, hogy történt-e anyagi jogszabálysértés. Ezt azonban a Be. 652. § (3) bekezdésében rögzített jogvesztő 6 hónapos határidőre figyelemmel nem vizsgálhatja a Kúria.

[18] Kifogásolta, hogy az ügyészség nem vizsgálta a kábítószer hatóanyag-tartalmára vonatkozó megállapításoknál a hibahatárra vonatkozó rendelkezéseket, hanem pusztán matematikai művelettel összeadta a Btk. értelmező rendelkezései alapján számított mennyiségeket.

[19] A Legfőbb Ügyészség BF.1598/2022/7. számú átiratában a védő észrevételében foglaltakkal kapcsolatban utalt arra, hogy a bíróságok hatásköre a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi esetleges téves vagy hiányos minősítéstől.

[20] Az ügyész szerint a hatóanyag-tartalom vonatkozásában a mérési hibahatárnak csupán a leszüretelt növények totál-THC tartalma kapcsán lehet jelentősége. Ilyen mérési hibahatárra utaló számszaki kritériumot azonban a jogerős ügydöntő határozat tényállása nem tartalmaz.

[21] Az I. rendű terhelt védője az ügyészség átiratában foglaltakra ismét észrevételt tett, melyben lényegében megismételte az eljárási szabálysértéssel kapcsolatban tett korábbi álláspontját. Kifogásolta, hogy az igazságügyi vegyészszerkesztői vélemény adatait az eljáró bíróságok által rögzített tényállás nem irathúen tartalmazza.

III.

[22] A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa alapos, míg az I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa az abban foglaltaktól eltérő okból alapos.

[23] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, és a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[24] A Be. 659. § (5) bekezdése szerint a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[25] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[26] Kétségtelen, hogy a terhelt terhére – mint ahogy arra az I. rendű terhelt védője hivatkozott – kizárólag az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálat indítványt a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított hat hónapon belül [Be. 652. § (3) bekezdés].

[27] Azonban az eljárási szabálysértés miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványról szóló 1/2021. Büntető jogegységi határozat szerint az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya.

[28] Következésképpen az is közömbös, hogy az ekkénti indítványt akár az előterjesztője, akár a felülvizsgálattal érintett a terhelt javára vagy terhére irányulónak tekint. A Be. nem ad lehetőséget sem a jogerő előtt, sem jogerőt követően a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések valós, lehetséges kihatásának mérlegelésére, az ugyanis az abszolút ok relativizálása lenne (1/2021. Jogegységi határozat V. pont).

[29] Ekként a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa joghatályos.

[30] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[31] A Be. 608. § (1) bekezdés c) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el.

[32] E rendelkezésekre figyelemmel minden további feltétel nélkül felülvizsgálati okot képez, ha az elsőfokú bíróság a hatáskörét túllépte.

[33] Az elsőfokú bíróság hatáskörét az eljárási törvény akként szabályozza, hogy meghatározza azt a bűncselekményi kört, melynek az elbírálása első fokon a törvényszék hatáskörébe tartozik; a járásbíróság hatáskörébe pedig annak a bűncselekménynek az elbírálását rendeli, melyet a törvény nem utal a törvényszék hatáskörébe (Be. 19. §, 20. §).

[34] A Be. 20. § (1) bekezdés 1. pontja értelmében a törvényszék hatáskörébe tartoznak azok a bűncselekmények, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedő, vagy annál súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli.

[35] A Legfőbb Ügyészség szerint a jogerős ügydöntő határozat tényállásának I. pontjában meghatározott cselekmény a Btk. 176. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő társtettesként, jelentős mennyiségre elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette kísérletének minősülhet; e minősítésre tekintettel ugyanakkor az ügy elbírálása első fokon nem a járásbíróság, hanem a törvényszék hatáskörébe tartozik.

[36] A Be. LXXV. Fejezetben a vádirat alapján teendő intézkedések körében, a Be. 484. § (1) bekezdés a) pontjában kimondja, hogy a bíróság az ügyiratok bírósághoz érkezését követő

egy hónapon belül megvizsgálja, hogy szükséges, illetve lehetséges-e az ügy áttétele; a 484. § (1) bekezdés g) pontja alapján pedig azt is vizsgálni köteles, hogy a cselekmény a vádtól eltérően minősülhet-e.

[37] A Be. 485. §-a szerint, ha a bíróságnak az ügy elbírálására nincs hatásköre vagy illetékessége, az ügyet átteszi a hatáskörrel, illetve illetékességgel rendelkező bírósághoz.

[38] A Be. 495. § (1) bekezdés b) pontja rögzíti, hogy ha megalapozottan feltehető, hogy a vádirati minősítés szerinti bűncselekmény súlyosabban vagy enyhébben minősülhet, a bíróság végzésével megállapítja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádtól eltérően hogyan minősülhet.

[39] A Be. 511. § (1) bekezdése értelmében a bíróság – ha szükséges – a LXXV. Fejezetben szabályozott kérdésekben a tárgyalás kitűzése után is dönt.

[40] A bíróság a Be. 23. §-a alapján a hatáskörét hivatalból vizsgálja. A tárgyalás előkészítése során a hatáskör kérdésében való döntés nem tehető függővé, és nem alapozható a további bizonyítás eredményére sem. A vádirati tényállás vizsgálata szükségessé teheti a hatáskör hiányának megállapítását, mely döntés alapja az is lehet, hogy a cselekmény a vádtól eltérően minősülhet.

[41] Elsősorban arra kell törekedni, hogy a bíróság a vádirat beérkezését követően, a tárgyalás előkészítése során a Be. 484. § (1) bekezdés g) pontja alapján a vádirati tényállásban leírt cselekményt a büntetőtörvény szabályai szerint megvizsgálja, és ha úgy találja, hogy a vádiratban foglalt történeti tények olyan súlyosabb bűncselekmény megállapításának lehetőségét vetik fel, melynek elbírálása a törvényszék hatáskörébe tartozik, élnie kell a vádtól eltérő minősítés lehetőségével; a hatáskör hiányának megállapítása esetén pedig a Be. 485. §-a alapján a törvényszék hatáskörébe tartozó ügyben az ügy áttételét kell elrendelni.

[42] A hatáskör túllépésének további feltétel nélküli következménye a hatályon kívül helyezés, és a hatáskörrel rendelkező bíróság új eljárásra utasítása, miután az nem küszöbölhető ki a másodfokú eljárásban, és nem kerülhet sor annak vizsgálatára sem, hogy az elsőfokú bíróság az anyagi jogszabályokat helyesen alkalmazta-e [Be. 608. § (1) bekezdés c) pont].

[43] A Be. 536. § (1) bekezdése szerint, ha az ügy elbírálása a bíróság hatáskörét meghaladja, a tárgyalás megkezdése után is áttételnek van helye.

[44] Mindezen rendelkezésekből következik, hogy nem csak a tárgyalás előkészítése során, hanem a tárgyalás kitűzését megelőzően, de a tárgyaláson is hivatalból vizsgálni kell, mégpedig a vádirati tényállás alapján, hogy a vád tárgyává tett cselekmény elbírálása meghaladja-e az eljáró bíróság hatáskörét.

[45] Amennyiben igen, szükség esetén az ezt megalapozó vádtól eltérő minősítés megállapítása mellett az ügy áttételéről kell rendelkezni.

[46] A hatáskör vizsgálata során kizárólag a vádiratban leírt történeti tények alapján dönthető el, hogy felmerül-e az olyan súlyosabban minősülő bűncselekmény megállapításának lehetősége, amelynek elbírálására a törvényszéknek van hatásköre.

[47] A következetes bírói gyakorlat szerint, ha a vádiratban foglalt tényállás alapján felmerül az olyan súlyosabban minősülő bűncselekmény lehetősége, amely miatt a hatásköri rendelkezések értelmében a megyei bíróság járhat el, nem mellőzhető az iratoknak a magasabb hatáskörrel rendelkező bírósághoz való áttétele (BH 1999.58.). Olyan esetekben, amikor a hatáskör a bűncselekmény minősítésének, a jogi minősítés pedig a bizonyítás eredményének a függvénye, indokolt, hogy elsőfokú bíróságként magasabb hatáskörű bíróság járjon el {BH 1993.488. [22]- [24] bekezdés}.

[48] Feltétlen eljárási szabálysértést valósít meg a járásbíróság, ha olyan cselekményt bírál el, amely a vád tárgyává tett és az elsőfokú ítéletben is megállapított tényállás alapján a törvényszék hatáskörébe tartozik (BH 2019.195.).

[49] A hatáskör túllépésében megnyilvánuló eljárási szabálysértés feltétlen, az ítéletre gyakorolt hatásától függetlenül és a fellebbviteli eljárásban kiküszöbölhetetlenül vonja maga után az ítélet kötelező hatályon kívül helyezését {BH 2019.195. [26] bekezdés}.

[50] A magasabb szintű bíróság hatáskörét nem az alapozza meg, ha az eljárás során kétséget kizáróan bizonyosodik be, hogy a vádiratban foglalt bűncselekmény a törvényszék elsőfokú hatáskörébe tartozik, és különösképp nem csupán akkor, ha az ítélet a cselekmény vádlott általi elkövetését megállapítja {BH 2019.195. [22] bekezdés}.

[51] A felülvizsgálati indítványt benyújtó Legfőbb Ügyészség ekként helyesen hivatkozott arra, hogy a bíróságok hatásköre a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi esetleges téves vagy hiányos minősítésétől. Eltérő értelmezés esetén a hatásköri szabályok értelmüket veszítenék, illetve az ügyészi vád esetleges téves minősítése alapozná meg a bíróság hatáskörét.

[52] A Be. 20. § (1) bekezdése a bűncselekményeknek a Btk. szerinti minősítésére tekintettel határozza meg a törvényszék hatáskörébe tartozó bűncselekményeket. Az elsőfokú eljárásban a hatáskör vizsgálata végső soron a vádirati tényállás alapján annak a lehetőségnek a vizsgálata, hogy az érdemi határozatban a törvényszék hatáskörét megalapozó súlyosabb minősítés kerülhet megállapításra. E vizsgálat során nem bír jelentőséggel az sem, hogy a súlyosabb minősítés esetlegesen további bizonyítás következménye lehet, mert a bizonyítás lefolytatására és a bűncselekmény büntetőtörvény szerinti minősítésének megállapítására is csupán a törvényszéknek van hatásköre.

[53] Mindezek előre bocsátását követően jelen ügyben a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a jogerős ügyszólató határozat tényállásának I. pontjában megállapított társtettesként elkövetett kábítószer birtoklásának büntette a Btk. 176. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette

kísérletének minősülhet-e. Amennyiben igen, az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróságnak a cselekmény elbírálására nem volt hatásköre.

[54] A Be. 20. § (1) bekezdés 1. pontja szerint ugyanis első fokon a törvényszék hatáskörébe tartoznak azok a bűncselekmények, amelyekre a törvény 15 évig terjedő vagy annál súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását is lehetővé teszi.

[55] A Be. 10. § (2) bekezdése pedig kimondja, ahol e törvény a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni.

[56] A Btk. 176. § (1) bekezdésébe ütköző kábítószer-kereskedelem büntettét az valósítja meg, aki kábítószeret kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik. A Btk. 176. § (3) bekezdése szerint a büntetés öt évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha a bűncselekményt jelentős mennyiségű kábítószerre követik el.

[57] A tényállás I. pontja egyértelműen rögzíti a következőket:

– A kannabisz-termesztéssel kapcsolatos „vállalkozás” értelmi szerzője és kitalálója az I. rendű terhelt volt, aki felvilágosította a II. rendű terheltet a kannabisz-termesztés folyamatáról, egyúttal legalább 100.000 forintot adott át a II. rendű terhelt részére a tevékenység elkezdéséhez. Az I. rendű terhelt a növények gondozásáért alkalmanként pár ezer forintot adott a II. rendű terheltnek, továbbá megállapodtak abban, hogy a kannabisz későbbi értékesítéséből befolyt haszonból közösen fognak részesedni.

– A lefoglalt növényi anyagokban lévő totál-THC mennyisége 3,66 gramm, ami nem éri el a csekély mennyiség felső határát, annak 61%-a.

– Lefoglalásra került továbbá 97 tő kender (*Cannabis sativa*). A kannabisz növények esetén a kábítószer csekély mennyiségű, ha a növényegyedek száma legfeljebb 5 tő, jelentős mennyiségű, amennyiben meghaladja a 100 tövet.

[58] A minősítésnél irányadó kábítószer-mennyiséget a Btk. 461. § (1) bekezdése határozza meg kábítószerenként.

[59] A Btk. 461. § (2) bekezdés szerint a 176-180. § alkalmazásában a kábítószer csekély mennyiségű, ha kannabisz növény esetén a növényegyedek száma legfeljebb öt. A Btk. 461. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a 176-180. § alkalmazásában a kábítószer jelentős mennyiségű, ha az adott kábítószerre meghatározott csekély mennyiség felső határának hússzoros mértékét meghaladja.

[60] A felidézett tényekből kitűnően alappal merülhet fel, hogy az I. rendű és a II. rendű terhelt szándéka és tevékenysége a kábítószerrel kereskedésre irányult, ezért a cselekményük

a Btk. 176. § (1) bekezdés 4. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette kísérletének is minősülhet.

[61] A járásbíróság – a Be. 20. § (1) bekezdés 1. pontjára figyelemmel – a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértéssel hozott jogerős ügydöntő határozatot. Következésképpen a Legfőbb Ügyészség Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból előterjesztett felülvizsgálati indítványa alapos.

[62] A feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés vizsgálata értelemszerűen megelőzi a támadott határozat érdemi felülbírálatát. Ezért a Kúria az I. rendű terhelt védője által a felülvizsgálati indítványában – a löfegyverrel vagy lőszerral visszaélés büntette vonatkozásában – hivatkozott anyagi jogi okból történő felülvizsgálatot már nem végezhetette el.

[63] Ekként a Kúria a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti okból, a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott Kazincbarcikai Járásbíróság 14.B.67/2020/124. számú és a Miskolci Törvényszék 8.Bf.231/2021/12. számú ítéletét az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezte, és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Miskolci Törvényszéket új elsőfokú eljárásra utasította.

[64] A Be. 663. § (5) bekezdése szerint, ha a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a terhelt fogva van, a fogvatartás kérdésében határoz.

[65] A Kúria a 2023. február 21-én meghozott Bfv.III.1.451/2022/6. számú végzésével az I. rendű terhelttel szemben a hatályon kívül helyezett ügyben kiszabott 6 év 6 hónap szabadságvesztés büntetés végrehajtását felfüggesztette.

[66] A Főnix rendszer adatai szerint az I. rendű terhelt jelenleg a Kazincbarcikai Járásbíróság 17.Beü.448/2015/12. számú összbüntetési ítéletével kiszabott 2 év 8 hónap szabadságvesztés büntetését tölti, továbbá végrehajtásra vár 65 nap elzárás is a vele szemben.

[67] A Kúria szerint ezért jelenleg szükségtelen az I. rendű terhelt vonatkozásában a bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelése. Ugyanakkor figyelemmel a Be. 633. § (1) bekezdésére, a Be. 484. § (1) bekezdés f) pontja alapján a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a tárgyalás előkészítése során megvizsgálja, hogy szükséges-e a kényszerintézkedésről rendelkezni.

IV.

[68] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 628. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. június 6.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.1.451/2022/20. számú végzése 2023. június 6. napján véglegessé vált.

Budapest, 2023. június 6.

Molnár Ferencné dr. s.k.

a tanács elnöke